Ulkoministeriö Neuvostoraportti EU/12/2025-UM-99

Uusivirta Janne 10.9.2025

Epävirallinen maatalousministerikokous 7.-9.9.2025 Kööpenhaminassa: Neuvostoraportti

Puheenjohtajavaltio Tanska järjesti epävirallisen maatalousministerikokouksen Tanskassa 7.-9.9.2025. Epävirallisen maatalousministerikokouksen aiheena oli ”Kilpailukyvyn vahvistaminen ja vihreän siirtymän edistäminen maataloussektorilla”.

Avaimina kilpailukyvyn vahvistamiseen ja vihreän siirtymän edistämiseen nähtiin etenkin innovointi, uusien teknologioiden ja tuotantotapojen käyttöönotto, sukupolvenvaihdokset ja investoinnit. Yksinkertaistamisen roolia korostettiin laajasti.

Ministerit ja alustuksia pitäneet sidosryhmät puhuivat myös suhtautumisestaan komission ehdottamaan yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen. Yleinen ilmapiiri uudistuksen, erityisesti kehyksen rakenteen suhteen oli epäileväinen, jopa pettynyt. Komissaari puolusti komission ehdotusta katsoen yhteisen maatalouspolitiikan olevan rahoituskehyksen keskiössä myös jatkossa.

Asiakohta 1: ”Kilpailukyvyn vahvistaminen ja vihreän siirtymän edistäminen maataloussektorilla”

Pj-valtio alusti EU:n kohtaamista monista haasteista (Venäjän hyökkäyssota, geopoliittiset jännitteet kauppakumppaneiden kanssa, ilmastonmuutoksen vaikutukset sekä maaseudun väestörakenteen muutokset). Samaan aikaan maailmanlaajuinen väestönkasvu lisää ruoan kysyntää. EU on ollut sääntöjen asettaja globaalisti, mikä on palvellut unionin maataloussektorin etua. Kuitenkin edellä mainittujen haasteiden valossa on muutettava tasapainoa kilpailukykyä enemmän painottavaan suuntaan: yksinkertaistaminen, hallinnollisen taakan vähentäminen, tasapainoinen pelikenttä maailmankaupassa ja innovaatioiden voimakkaampi edistäminen olisi otettava suunnaksi. Maataloussektorilla on lisättävä tuottavuutta, edistettävä nuorten viljelijöiden tuloa alalle sekä sopeuduttava ilmastonmuutokseen ja hillittävä sitä. Maatalouspolitiikkaa on kehitettävä vastaamaan nykyisiä ja tulevia haasteita, säilyttäen ruokaturva keskiössä. Kuitenkaan ei voida laskea tuotantostandardeja tai ympäristökunnianhimoa. Kun tehdään uudistuksia, niin on tehtävä vaikutusarvioinnit. Bioteknologialla on suuri potentiaali ratkaista haasteita alentamatta tuotantoa. Tulevassa komission *Biotech Act* -ehdotuksessa pitäisi olla maatalous- ja ruokasektori keskiössä. Uusien tuotteiden markkinoille pääsyä on nopeutettava.

Tuottajajärjestöt (COPA, COGECA, CEJA) korostivat vahvan maatalouden merkitystä ruokaturvan varmistamiseksi, mikä on keskeistä myrskyisässä geopoliittisessa ympäristössä. Tarvitaan vahva yhteinen maatalouspolitiikka myös jatkossa ja sektorin investointeihin on panostettava. Viljelijät ovat eksyksissä ja tarvitsevat näkyvyyttä. Tuottajajärjestöt katsoivat hyväksi, että kestävyyttä ja kilpailukykyä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti. Viljelijät joutuvat jo nyt tasapainottelemaan näiden välillä. Yksinkertaistaminen on tärkeää. Metsäkatotoimet ovat valtava taakka viljelijöille. Korostettiin osuuskuntien parempaa huomioimista EU-lainsäädännössä ja uusien teknologioiden käyttöönottoa (uudet genomitekniikat). Nuorten tuottajien viesti on, etteivät pelkää uudistusta, mutta harmittelivat sen läpinäkymätöntä valmistelua ja ehdotuksen riittämätöntä nuorille viljelijöille osoitettua resurssia (aiemmin tietty korvamerkitty rahoitusosuus).

Ympäristöjärjestöjen näkemys (EEB) oli, ettei kilpailukyky synny sääntelyn purkamisella ja standardien laskemisella. Rahoituskehysehdotus 2028–2034 huolestuttaa: akroekologisten käytäntöjen ja LIFE-ohjelman marginalisointi sekä politiikan kansallistaminen uhkaavat johtaa ympäristö- ja ilmastoasioissa kilpajuoksuun pohjalle.

Euroopan parlamentti korosti maataloussektorin valtaisaa investointivajetta ja tarvetta sukupolven vaihdosten varmistamiseen, joiden kattamiseksi rahoituskehysehdotus näyttää riittämättömältä. Rahoituskehyksessä ehdotettu laajempi kansallinen osarahoitus maatalouden ympäristötoimissa uhkaa laskea ympäristötoimien suosiota jäsenmaissa. Parlamentin huoli on, että rahoituskehysehdotus asettaa kaupungin ja maaseudun vastakkain.

Komissaari Hansenin mukaan Draghin raportin hengessä myös maataloussektorin kilpailukykyä on parannettava tinkimättä kestävyystavoitteista. Tulevassa rahoituskehyksessä panostetaan aiempaa enemmän myös maatalous- ja biotaloussektorin TKI-toimiin osana uutta Kilpailukykyrahastoa. Innovaatiot ja uudet teknologiat on myös otettava laajasti käyttöön ja tähän panostetaan myös. Tuleva biotalousstrategia avaa komission ajattelua ja käsittelee myös mahdollisia lisätulojen lähteitä viljelijöille. EU tukee jatkossakin investointeja. Yksinkertaistaminen etenee ja komissiolta on myös tulossa lähiaikoina uusi yksinkertaistamispaketti, joka käsittelee myös esim. biologisia torjunta-aineita. Tuleva maatalouspolitiikka edistää nuorten tuloa alalle. Kestävämpään tuotantoon siirtymistä edistetään uusin toimin. EU:n maataloussektorin kilpailukyky on hyvä, mutta tulevaisuuden kilpailukyky tarvitsee kipeästi sopua uusista genomitekniikoista, koska muut jo käyttävät tällaisia teknologioita. Toivoo sopua instituutioiden välillä marraskuussa.

Jäsenvaltioiden kommenteissa monet (ml. Suomi) korostivat, että **ruokaturvan varmistamisen** on jatkossakin oltava maatalouden ja yhteisen maatalouspolitiikan keskiössä. Suomi korosti myös, että ruoan tuotannon potentiaali kaikilla EU:n alueilla tulee säilyttää.

Useiden jäsenvaltioiden (ml. Suomi) puheenvuoroissa tuettiin ajatusta, että kestävään tuotantoon siirtymistä pitää edistää **pakottamisen sijasta kannusteiden avulla**. Melkein kaikki jäsenvaltiot (ml. Suomi) nostivat **esiin innovaatioiden, uusien teknologioiden, kiertotalouden, biotalouden ja/tai uusien kasvinjalostustekniikoiden laajan käyttöönoton keskeisen roolin** vastauksena maataloussektorin tuottavuuden parantamiseen kestävyysvaatimuksista tinkimättä. Jotkut jäsenvaltiot katsoivat, että innovatiivisille hankkeille voisi jatkossa myöntää korkeamman osarahoituksen.

Investointien roolia korostivat useat (ml. Suomi). Investoinnit uusiutuvaan energiaan nähtiin mahdollisuutena tuoda hyötyjä viljelijöille ja yhteiskunnalle. Sektorilla on kuitenkin **vaikeuksia rahoituksen saamisessa** joidenkin jäsenvaltioiden mukaan. Tämä haittaa myös nuorten tuloa alalle.

Joukko jäsenvaltioita (ml. Suomi) totesivat, että **nuorten viljelijöiden** saaminen alalle on keskeisen tärkeää kestävälle maataloustuotannolle siitä näkökulmasta, että nuoret ottavat innokkaammin käyttöön uusia kestävämpiä tuotantotapoja ja teknologioita. Suomi katsoi komission heinäkuisen ehdotuksen olevan hyvä pohja nuorten tukemisen edistämiseksi.

Laaja yhteisymmärrys (ml. Suomi) vallitsi siitä, että EU:n oikeudellista kehystä pitäisi **yksinkertaistaa ja virtaviivaistaa**, jotta viljelijöillä olisi paremmat mahdollisuudet parantaa kilpailukykyään ja edistää vihreää siirtymää. Yksinkertaistamistarvetta jäsenvaltiot löysivät mm. kemikaalien, metsäkadon sääntelyssä. Muutama jäsenvaltio, ml. Suomi, pyysi komissiota jatkamaan toimia metsäkatoasetuksen yksinkertaistamiseksi ja sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi. Suomi korosti myös metsiin ja puun energiakäyttöön liittyvän sääntelyn rajoittamista.

Monet (ml Suomi) katsoivat, että uusien innovaatioiden, elintarvikkeiden ja/tai kasvinsuojeluaineiden **markkinoille saattamista pitää nopeuttaa**. Useat jäsenvaltiot yhtyivät komissaarin toiveeseen, että uusia genomiteknologioita koskeva lainsäädäntöneuvottelu saataisiin maaliin.

Sertifiointijärjestelmät ja/tai luontohyvitykset nähtiin mahdollisuutena lisätuloihin (ml. Suomi). Toisaalta niitä kritisoitiin ja nähtiin vaara, että ne johtaisivat vain rahoitusmarkkinaspekulointiin.

Myös **viljelijän aseman parantamista arvoketjussa** ja relevantin lainsäädännön edistämistä vaadittiin.

Jotkut korostivat, että **kauppaneuvotteluissa** on edistettävä paremmin EU:n maataloussektorin etua. Etenkin peilausekkeiden käyttämistä laajemmin vaadittiin.

Valtaosa jäsenvaltioista kommentoi tavalla tai toisella komission ehdotusta **yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseksi** osana heinäkuun rahoituskehysehdotusta vuosille 2028–2034. Valtaosalla jäsenvaltioista oli huolia rahoituksen riittävyydestä, viljelijän tulotasosta, lisääntyvästä kansallisesta osarahoituksesta, pinta-alatuen

leikkureista/alenemisesta, totutun kahden pilarin rakenteen purkamisesta ja maaseudun kehittämistoimien kohtalosta. Moni puheenvuoro oli sävyltään voimakkaan kriittinen ja pettynyt.

Komissaari Hansen huomioi, että innovaatioiden rooli sektorin taloudellisen ja ympäristöllisen kestävyyden parantamiseksi tunnistettiin laajasti. Yksinkertaistamisen saamaan tukeen komissaari kiinnitti myös huomioita todeten optimisminsa, että keväinen maatalouspolitiikan yksinkertaistamispaketti pian saataisiin toimeenpanoon. Nuorten tulo alalle on kohtalonkysymys. Komissiolta on tulossa strategia maatalouden sukupolvenvaihdosten edistämiseksi lähiviikkoina. Strategiassa käsitellään myös rahoituksen saatavuuteen liittyvää ongelmaa ja asiaan valmistellaan ratkaisuja Euroopan investointipankin kanssa. Komissaari ilahtui Suomen kommentista, että rahoituskehysehdotuksensa on tältä osin hyvä pohja neuvottelulle. Komissaari puolusti komission rahoituskehysehdotusta katsoen, että maataloudelle on korvamerkitty merkittävä rahoituspotti ja sitä voi vielä täydentää muustakin kansallisen kumppanuusrahaston (NRP) rahoituksesta jäsenmaan linjausten mukaan. Komissaari lupasi toimittaa ehdotetut jäsenmaakohtaiset maatalousallokaatiot kokousta seuraavan viikon aikana.

Pj veti keskustelun yhteen todeten yhteisen maatalouspolitiikan keskeisen merkityksen, koska se luo viljelijöille näkyvyyttä ja investointivarmuutta. Yksinkertaistamistyötä on jatkettava.

Suomen edustajat
Ministeri Essayah, ea. Mattila, Kaila, MMM; Valonen, Uusivirta EUE